

หลักการวิเคราะห์

สถานการณ์ปัญหาเสพติด

ในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ

ด้วยหลักอริยสัจ ๔

(ฉบับปรับแก้ไข)

หลักการวิเคราะห์

สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔
(ฉบับปรับแก้ไข)

อริยสัจ ๔ สำหรับคนสมัยใหม่

“ขอให้จำคำว่า คืออะไร จากอะไร เพื่ออะไร โดยวิธีใด พร้อม ๆ กัน
จะเป็นอริยสัจโดยชัดเจนทีเดียว”

พุทธทาส อินทปัญโญ

ชื่อหนังสือ	:	หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติด ในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)
ปีที่พิมพ์	:	กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
ครั้งที่พิมพ์	:	ครั้งที่ ๒ (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)
ISBN	:	๙๗๘-๖๑๖-๕๖๕-๙๒๔-๖
จัดทำโดย	:	พิศมัย ทองเที่ยง
ผู้เขียน	:	พิศมัย ทองเที่ยง
คณะที่ปรึกษา	:	ว่าที่ ร้อยตรีสุจิต ลั่นซ้าย
พิมพ์ที่	:	บริษัท ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด ๙๙/๒ ถนนดินสอ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๐๓๓ - ๔ และ ๐ ๒๒๘๒ ๘๕๗๕ - ๙ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๒๑๘๗ - ๘

คำนิยาม

คุณพิศมัย ทองเที่ยง เป็นผู้ที่ได้หุ่่มเทศศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับแก่นธรรมของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นสัจธรรมสำหรับการดำเนินชีวิตของชาวพุทธ แล้วหยิบยกในบางแง่มุมมาประยุกต์ใช้กับบทบาทหน้าที่ภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ที่สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.

เอกสารเล่มนี้ชี้ให้เห็นว่าหลักธรรมเรื่องทุกข์เทียบเคียงได้กับปัญหา (Problem) ในทางโลก หรือสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในแง่การระบุโครงสร้างของปัญหายาเสพติดและผลกระทบของปัญหายาเสพติด หลักธรรมเรื่องสมุทัยเทียบเคียงได้รับรากเหง้าของปัญหา (Cause) ในทางโลก หรือสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในแง่การหาสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหายาเสพติด หลักธรรมเรื่องนิโรธเทียบเคียงได้กับหลักการเหตุผลความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือมาประยุกต์ใช้ในแง่การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการแก้ปัญหายาเสพติด และหลักธรรมเรื่องมรรคเทียบเคียงได้กับแนวทาง หรือวิธีการ (Means) แก้ปัญหาในหลักทางโลก และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในแง่การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ หากเราได้มีการศึกษา ทบทวน ตรวจสอบ ยืนยัน วิเคราะห์ สังเคราะห์ และต่อยอดแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งในแง่การเปิดโลกทัศน์ ปรับมุมมอง จุดประกายความคิด และเชื่อมโยงไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ว่าที่ ร้อยตรีสุจิต ลั่นซ้าย
ผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหายาเสพติด

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เกริ่นนำ

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่เหนียวรั้งความเจริญก้าวหน้าของประเทศ หากประชากรวัยแรงงานอันเป็นฟันเฟืองของประเทศหลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดประเทศชาติจะพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างไร รัฐบาลได้เห็นความสำคัญและมีแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา สิ่งที่เป็นตัวบ่งชี้หรือเป็นกุญแจสำคัญไขไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ การมีบทวิเคราะห์แนวโน้มและข้อเสนอแนะสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่ดีสามารถเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจให้ผู้บริหารได้ถูกต้อง ตรงประเด็น และทันเวลา เพื่อให้มีบทวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการที่สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนแก้ปัญหาในอนาคตของผู้บริหารได้ตรงประเด็น ผู้เขียนจึงได้นำหลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงานที่ได้สอนน้อง ๆ เพื่อนร่วมงาน (Coaching) มาพัฒนาจัดทำเป็นองค์ความรู้หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการที่แก้ปัญหาได้ตรงประเด็น เหมาะกับบริบทสังคมไทย และปรับประยุกต์ใช้ในกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เริ่มจากการรับรู้สภาพปัญหาเพื่อกำหนดปัญหา และรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง นำสู่บทวิเคราะห์ชี้หน้าแนวโน้มเพื่อไปสู่เป้าหมายการแก้ปัญหาหรือภาพในอนาคต (วิสัยทัศน์) และข้อเสนอแนะที่ชี้นำการตัดสินใจวางแผนแก้ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อกำหนดแนวทาง กิจกรรม โครงการ มาตรการ แผนงาน ยุทธศาสตร์ และนโยบาย เพื่อแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น เหมาะกับบริบทสังคมไทย ทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว โดยใช้กระบวนการจัดการองค์ความรู้ ๗ ขั้นตอน ของ ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติมาเป็นกรอบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เริ่มจากการบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเรียนรู้

โดยความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ เชื่อมโยง หลอมรวมหลักการความรู้ศาสตร์ตะวันตกผสมผสานกับศาสตร์ตะวันออก ในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ และความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) คือ องค์ความรู้ใหม่หลักการวิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔

ทั้งนี้ ผู้เขียนได้มีการปรับแก้ขององค์ความรู้ดังกล่าวจากความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ของผู้บริหารด้านการจัดการองค์ความรู้ คณะที่ปรึกษาด้านการจัดการองค์ความรู้ สำนักงาน ป.ป.ส. และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการองค์ความรู้ ท่าน ผศ.ดร.นพภูณ สุนทรนนท์ ท่าน ดร.วสิษฐ์ พรหมบุตร และท่านว่าที่ ร้อยตรีวุฒิพงษ์ เหล่าจุมพล ช่วยเหลือรูปแบบการนำเสนอองค์ความรู้ง่าย น่าสนใจ และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้ใหม่จะเป็นส่วนหนึ่งที่ชี้นำแนวโน้มและข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาไปสู่แผนงาน ยุทธศาสตร์ และนโยบายแก้ปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการได้อย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีภายในตัวแรงงาน มีภูมิคุ้มกันยาเสพติด สถานประกอบการมีระบบการจัดการปัญหายาเสพติด และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องมีการบูรณาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ ส่งผลให้ประชากรวัยแรงงาน ของประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมนำสังคมไทยไปสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ ที่เป็นคอยให้กำลังใจ ขอขอบพระคุณ ท่านรองอธิการบดี มจร รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ท่านว่าที่ ร้อยตรีสุคิด ลั่นซ้าย และท่านคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการองค์ความรู้ทุกท่าน ที่เมตตา ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทำให้ผลงานออกมาน่าสนใจและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และที่สำคัญขอขอบคุณ หัวหน้า พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อนร่วมงาน ที่คอยสนับสนุน จุดประกาย ความคิด และให้กำลังใจในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง สนับสนุน การทำงานป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

พิศมัย ทองเที่ยง

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สารบัญ

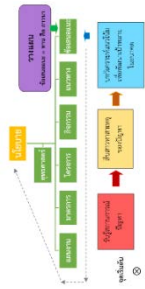
	หน้า
คำนิยม	ค
เกริ่นนำ	ง
สารบัญ	ฉ
บทสรุปผู้บริหาร	ช
หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/ สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔	
- การวิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคต (Scenario Analysis)	๑
- หลักอริยสัจ ๔	๒
- ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/ สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔	
๑. การรับรู้สภาพปัญหา (ทุกข์)	๔
๒. การหาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย)	๖
๓. บทวิเคราะห์แนวโน้มเพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายในอนาคต (นิโรธ)	๘
๔. ข้อเสนอแนะสำหรับการตัดสินใจวางแผนพัฒนาไปสู่เป้าหมาย ในอนาคต (มรรค)	๑๐
- ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำหลักการวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติด ในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ ไปใช้ประโยชน์	๑๓
บทส่งท้าย	๑๔
เอกสารอ้างอิง	๑๗
ภาพบรรยากาศการนำเสนอองค์ความรู้	๑๘

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

๑. แสดงข้อมูลรายละเอียดบริบทสภาพปัญหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/ สถานประกอบการ	๔
๒. แสดงรากเหง้าหรือสาเหตุสำคัญของปัญหา ๓ ประการ พร้อมยกตัวอย่าง สาเหตุที่มีแรงงานเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	๗
๓. แสดงความสัมพันธ์ของบทวิเคราะห์แนวโน้มเพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมาย ในอนาคต	๙
๔. แสดงความสัมพันธ์ของข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจวางแผนพัฒนาไปสู่ เป้าหมายในอนาคต (มรรค)	๑๐
๕. สรุปความสัมพันธ์หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสาเหตุ ในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔	๑๔
๖. แสดงถึงข้อเสนอแนะเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ใหม่หลักการวิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ ด้วยหลักอริยสัจ ๔	๑๖

บทสรุปผู้บริหาร		เสนอ	ผู้บริหาร/หน่วยงานภาคี
KM : หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔		จัดทำโดย	พิศมัย ทองเที่ยง, สพป.
๑. ความสำคัญของปัญหา ๑) ประชากรวัยแรงงานเป็นพื้นที่องค์การที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ  ๒) ที่ผ่านพบว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายสศ. ได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องมีข้อมูลสถานการณ์ปัญหายสศ. ขึ้นมาการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ๓) ผู้เขียนได้พัฒนาองค์ความรู้ที่ได้สอนน้อง ๆ เพื่อร่วมงาน (Coaching) มาแลกเปลี่ยนแบ่งปัน โดยใช้กระบวนการ KM ๗ ขั้นตอน หลอมรวมหลักความรู้ศาสตร์ตะวันตก + หลักความรู้ศาสตร์ตะวันออก เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง และเหมาะจะกับบริบทสังคมไทย		๔. ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานการณ์ ๑) รับรู้สภาพปัญหา (ทุกข์) = อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา ตัวยา... ๒) หาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) = ความโลภ ความโกรธ ความหลง  ๓) วิเคราะห์แนวโน้มเพื่อพัฒนาไปสู่ภาพในอนาคต (นิโรธ) = มีการบูรณาการมีระบบจัดการปัญหา มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ๔) ข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจวางแผนพัฒนาไปสู่ภาพในอนาคต (มรรค) = ข้อเสนอแนะ (ทาน ศีล ภาวนา) ==> วางแผน (แนวทางการกิจกรรม โครงการ มาตรการ ยุทธศาสตร์ และนโยบาย)	
๒. วัตถุประสงค์ > เพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายสศ. ในกลุ่ม รง./สปก. ที่แก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง และเหมาะจะกับบริบทสังคมไทย 		๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ภาพในอนาคต) ๑) มีข้อมูลสถานการณ์ประกอบการตัดสินใจดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายสศ. ในกลุ่มแรงงาน/สปก. ที่แก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง = ๗๖ จังหวัด/กทม. ๒) เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตัวแรงงานมีภูมิคุ้มกันภายในตัวที่ดี = ๓๗.๖ ล้านคน ๓) สปก. มีระบบการจัดการปัญหายสศ. = ๔.๑๗ แสนแห่ง ๔) หน่วยงานภาคีบูรณาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายสศ. ในกลุ่ม รง./สปก. ในพื้นที่ = ๗๖ จังหวัด/กทม.	
๓. กรอบแนวคิด  ❖ หลักอริยสัจ ๔ = ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ❖ หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคต (Scenario Analysis) = กำหนดปัญหา รวบรวมข้อมูล แยกความแน่นอนออกจากความไม่แน่นอน การพัฒนาสถานการณ์ และการใช้สถานการณ์ในการวางแผน			

กลไกการดำเนินงานในพื้นที่ (ลักษณะ ๓ เล้า)...



หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/ สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔

องค์ความรู้ใหม่หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/
สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ เป็นการพัฒนาความรู้ที่ได้สอนน้อง ๆ เพื่อนร่วมงาน
(Coaching) มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันด้วยกระบวนการจัดการองค์ความรู้ ๗ ขั้นตอน
โดยนำหลักการความรู้ศาสตร์ตะวันตกผสมผสานศาสตร์ตะวันออกหลอมรวมเข้าด้วยกัน

การวิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคต (Scenario Analysis)

การวิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคต (Scenario Analysis) เป็นการประเมิน
สถานการณ์ในมิติต่างๆ เพื่อจะได้วางแผนป้องกันสิ่งที่ไม่คาดฝันที่อาจจะเกิดขึ้น
ในอนาคต โดยมีกระบวนการในการวิเคราะห์สถานการณ์ ๕ ขั้นตอน (เอกกมล เอี่ยมศรี,
๒๕๖๒) ได้แก่

๑. การกำหนดปัญหา: การตัดสินใจว่าสิ่งที่ต้องการจะให้บรรลุผลสำเร็จโดยกำหนด
ระยะเวลาตามที่ต้องการ

๒. รวบรวมข้อมูล: การรวบรวมข้อมูลเพื่อระบุแนวโน้มปัจจัยที่สำคัญและความไม่
แน่นอนที่อาจจะส่งผลต่อการวางแผน

๓. การแยก “ความแน่นอน” ออกจาก “ความไม่แน่นอน”: การวิเคราะห์แนวโน้ม
เพื่อตั้งสมมติฐานเพื่อรอการพิสูจน์ซึ่งมีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

๔. พัฒนาสถานการณ์: การวิเคราะห์ความไม่แน่นอนเพื่อกำหนดรูปแบบผลลัพธ์
ที่ระดับปานกลาง และรูปแบบผลลัพธ์ที่ไม่ีระดับปานกลาง และหาแนวทางสำหรับ
การพัฒนาในอนาคตเพื่อไปสู่ผลลัพธ์คือความแน่นอนที่เราเลือก

๕. ใช้สถานการณ์ในการวางแผน: เป็นการตัดสินใจโดยใช้สถานการณ์ในการวางแผน
เพื่อแก้ไขปัญหา

โดยการระบุแนวโน้มเพื่อไปสู่การประเมินสถานการณ์ในอนาคต ต้องใช้
หลักฐานมากกว่าการคาดคะเน ซึ่งฐานข้อมูลจะต้องมีความน่าเชื่อถือ และมีความปลอดภัย
เพื่อการตัดสินใจวางแผนแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง

จะเห็นว่าการวิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคต เป็นการวิเคราะห์แนวโน้ม ประเมินสถานการณ์ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต มีกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ เริ่มจากการกำหนดปัญหา การรวบรวมข้อมูล การแยก “ความแน่นอน” ออกจาก “ความไม่แน่นอน” การพัฒนา สถานการณ์ และการใช้สถานการณ์เพื่อการตัดสินใจการวางแผนแก้ไขสถานการณ์ ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต นำมาเป็นกรอบคิดสำหรับวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาเสียดสีในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการที่ผสมหลอมรวมเข้ากับ หลักอริยสัจ ๔

หลักอริยสัจ ๔

จากหลักการวิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคตศาสตร์ตะวันตกได้มีการศึกษา พระไตรปิฎกศาสตร์ตะวันออกผสมผสานเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ กล่าวถึง “ความรู้ในทุกข์ (ความทุกข์) ความรู้ในทุกข์สมุทัย (เหตุเกิดแห่งทุกข์) ความรู้ในทุกข์นิโรธ (ความดับ ทุกข์) ความรู้ในทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา (ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์)...” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓๕/๒๐๕/๑๗๑) โดยความหมายของอริยสัจ ๔ เป็นความจริง อันประเสริฐ ๔ ประการ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), ๒๕๕๗; ๒๐๔/๒๕๕๓; ๑๗๗ – ๑๘๐) ได้แก่

ทุกข์ คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นมา เมื่อมีความกดดัน บีบคั้น ขัดแย้ง ขัดข้อง หรือ มีความบกพร่องไม่สมบูรณ์ในตัว ซึ่งเป็นสภาพที่ทนได้ยาก

สมุทัย คือ เหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ หรือสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์

นิโรธ คือ ความดับทุกข์ การไม่มีทุกข์ ความไม่รู้สึกกระวนกระวาย/หวาดกังวล ความสงบ ความปลอดภัย และความเป็นอิสระ

มรรค คือ ทางอันประเสริฐที่นำไปสู่ความดับแห่งทุกข์ หรือข้อปฏิบัติเพื่อถึงความดับทุกข์ หรือเรียกว่า “ทางสายกลาง”

โดยอริยสัจ ๔ สำหรับคนสมัยใหม่จะมองในลักษณะ Bird-eye view เป็น Logic (พุทธทาส อินทปัญโญ, ๒๕๕๔ ; ๗๙) คือ

“อริยสัจที่ ๑ บอกว่าเป็นเรื่องอะไร (What is it?)

อริยสัจที่ ๒ บอกว่ามาจากเรื่องอะไร (From what?)

อริยสัจที่ ๓ บอกว่าเพื่อประโยชน์อะไร (For what?)

อริยสัจที่ ๔ บอกว่าโดยวิธีใด (What by?)”

โดยวิธีแก้ไขปัญหา หรือ หนทางแห่งการดับทุกข์ ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ ๘ หรือทางสายกลาง สรุบบ่อยย่อ คือ ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) และไตรสิกขาสำหรับฆราวาส คือ บุญกิริยาวัตถุ ๓ (ทาน ศีล ภาวนา) ซึ่งสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (๒๕๕๕) ได้ให้ความหมายของคำว่า การทำทาน หมายถึง การสละทรัพย์สินสิ่งของให้กับบุคคลอื่น โดยมุ่งหวังให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์และความสุข การรักษาศีล หมายถึง กติกาที่ทุกคนต้องระวังรักษาตามเพศและฐานะ และการภาวนา หมายถึง การทำจิตให้ตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียว ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่แผ่ส่าย (การทำสมาธิ) หรือ การมีจิตคิดใคร่ครวญหาเหตุและผลในสภาวะธรรมทั้งหลาย (การเจริญปัญญา)

จะเห็นว่าหลักอริยสัจ ๔ คือ หลักความจริงของชีวิตที่จะต้องประสบ คือ มีความทุกข์หรือมีปัญหาเกิดขึ้นกับชีวิต สิ่งสำคัญ คือ เราต้องรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วสืบสาวหาสาเหตุของปัญหา เพื่อแก้ปัญหา (ความดับทุกข์) และหาหนทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา โดยหนทางประเสริฐเพื่อการดับทุกข์ได้อย่างแท้จริง ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ ๘ หรือทางสายกลาง สรุบบ่อยย่อ คือ ไตรสิกขา และไตรสิกขาสำหรับฆราวาส คือ บุญกิริยาวัตถุ ๓ ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา มาเป็นกรอบคิดผสานหลอมรวมกับศาสตร์ตะวันตกเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาหาสาเหตุ ในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ เพื่อแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น และเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยที่ส่วนใหญ่เน้นนับถือพระพุทธศาสนา

ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/ สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔

จากการศึกษา วิเคราะห์ หอสมรวมหลักการความรู้ศาสตร์ตะวันตกผสมกับ
ศาสตร์ตะวันออกเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสาเหตุ
ในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ มีขั้นตอนการวิเคราะห์จัดทำ
สถานการณ์ ดังนี้

๑. การรับรู้สภาพปัญหา (ทุกข์)

ในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ
เริ่มต้นจากการรับรู้สภาพปัญหา (ทุกข์) คือ การรับรู้สภาพปัญหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/
สถานประกอบการว่าคืออะไร เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา ตัวอย่างเช่น จังหวัดชลบุรี
มีผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมเสพยาเสพติด โดยจะมีการรวบรวมข้อมูล
สถานการณ์ปัญหาและบริบทที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา
สัญชาติ ข้อหากระทำความผิด ตัวยาสเสพติด ประเภทกิจการ พื้นที่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
เพื่อรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นว่าคืออะไร

แผนภาพที่ ๑ แสดงข้อมูลรายละเอียดบริบทสภาพปัญหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/
สถานประกอบการ



ตัวอย่างเช่น

อายุของแรงงานที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ๓ อันดับแรก พบว่า ช่วงอายุ ๑๕ – ๑๙ ปี ช่วงอายุ ๒๐ – ๒๔ ปี และช่วงอายุ ๒๕ – ๒๙ ปี

อาชีพของแรงงานที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่ คือ ผู้ใช้แรงงาน รับจ้าง และเกษตรกร

รายได้ของแรงงานที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในช่วงอายุ ๑๕ – ๒๔ ปี พบว่า แรงงานมีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน

การศึกษาของแรงงานที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่า ระดับปริญญาตรี

สัญชาติของแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมี ๓ สัญชาติ คือ เมียนมา ลาว และกัมพูชา

ข้อหาการกระทำความผิดที่สำคัญ เช่น ข้อหาเสพยาเสพติด ข้อหาจำหน่าย ยาเสพติด ข้อหาครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติด เป็นต้น

ตัวยาสเสพติดที่กลุ่มแรงงานเข้าไปใช้มากที่สุด ได้แก่ ยาบ้า กัญชา กระท่อม ไอซ์ เฮโรอีน และสารระเหย

ประเภทสถานประกอบการที่มีความเสี่ยงมีแรงงานใช้ยาเสพติดมากที่สุด ๕ อันดับแรก คือ เกษตร ประมง ขนส่ง ก่อสร้าง และสถานบันเทิง

พื้นที่ส่วนใหญ่ของแรงงานที่ใช้ยาเสพติดที่สำคัญ เช่น พื้นที่จังหวัดชลบุรีมีผู้ใช้ แรงงานเสพยาบ้ามากที่สุด

๒. การหาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย)

ในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ เมื่อรับรู้สภาพปัญหาสาเหตุคืออะไร และมีการหารายละเอียดข้อมูลบริบทสำคัญที่เกี่ยวข้องแล้ว ก็จะมีการสืบสาวหาสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการว่าเกิดจากอะไร และในการหาสาเหตุหลายสาเหตุจะเรียกว่าปัจจัย ซึ่งสาเหตุที่แรงงานเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมี ๒ ระดับ คือ

๑) ระดับเบื้องต้น คือ สาเหตุในเชิงประจักษ์ เช่น สาเหตุที่ใช้จ่ายเสพยาครั้งแรกของแรงงานส่วนใหญ่เพราะอยากลอง เพื่อนชวน ช่วยงานอาชีพ และผ่อนคลาย/สนุกสนาน สาเหตุที่แรงงานเสพยาเสพติดแล้วก่อความเดือนร้อนให้กับสังคมเพราะเสพยาเสพติดแล้วควบคุมตัวเองไม่ได้ ไม่ได้เงินมาซื้อยาเสพติดเสพ และสาเหตุที่แรงงานค้ายาเสพติดเพราะอยากรวยทางลัด อยากสบาย และสาเหตุที่แรงงานที่เป็นผู้ค้ารายย่อยเด็กเดินยาเพราะอยากได้เงินซื้อยาเสพติดมาเสพ

๒) ระดับที่แท้จริง (สัจจะ) จะเป็นการหาสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งปกติสาเหตุของปัญหาหรือความทุกข์จะเกิดขึ้นกับทุกคนเพราะความไม่รู้หรือมีวิชาเหมือนกันหมดทุกคนโดยรากเหง้าหรือสาเหตุสำคัญของความไม่ดีมี ๓ ประการ คือ ความโลภ ความโกรธ และความหลง ซึ่งจากสาเหตุระดับเบื้องต้นแรงงานส่วนใหญ่ใช้จ่ายเสพยาเพราะอยากลองเพื่อนชวน ช่วยงานอาชีพ และผ่อนคลาย/สนุกสนาน เมื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่เป็นสัจจะหรือสาเหตุที่แท้จริง คือ เพราะแรงงานมีความหลงผิดจึงไปลองใช้จ่ายเสพยา หลงผิดไปใช้จ่ายเสพติดกับเพื่อน หลงผิดว่ายาเสพติดช่วยงานอาชีพได้ หลงผิดว่ายาเสพติดสามารถผ่อนคลายความเครียดช่วยให้สนุกสนานได้ และเมื่อแรงงานเสพยาเสพติดไปนาน ๆ ก็จะกระทำความผิดส่งผลกระทบต่อสังคม เนื่องจากเสพยาเสพติดแล้วควบคุมตัวเองไม่ได้ หรือไม่มีเงินมาซื้อยาเสพติดเสพ จึงทำร้ายชีวิตและทรัพย์สินคนรอบข้าง รากเหง้าหรือสาเหตุที่แท้จริงของแรงงานที่เสพยาเสพติดแล้วกระทำความผิดส่งผลกระทบต่อสังคมเพราะมีความโกรธ นอกจากนี้สาเหตุที่แรงงานค้ายาเสพติดเพราะอยากรวยทางลัด อยากสบาย รากเหง้าหรือสาเหตุที่แท้จริงของแรงงานที่ค้ายาเสพติดก็เพราะมีความโลภ ส่วนแรงงานที่เป็นนักค้ารายย่อยหรือเป็นเด็กเดินยาเสพติดเพราะอยากได้เงินมาซื้อยาเสพติดเสพ

รากเหง้าหรือสาเหตุที่แท้จริงของแรงงานที่เป็นนักค้ายาเสพติดรายย่อยเพราะความหลงผิดเป็นเด็กเดินยาเสพติดเพื่อได้เงินมาซื้อยาเสพติดเสพ โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของคนอื่นที่เกิดจากผลการกระทำของตน

ทั้งนี้ การหาสาเหตุที่แท้จริงในการแก้ปัญหาที่ตัวบุคคลสำคัญและยั่งยืนกว่าการแก้ปัญหาที่ตัวยาเสพติด และสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ

แผนภาพที่ ๒ แสดงรากเหง้าหรือสาเหตุสำคัญของปัญหา ๓ ประการ พร้อมตัวอย่างสาเหตุที่มีแรงงานเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด



๓. บทวิเคราะห์แนวโน้มเพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายในอนาคต (นิโรธ)

ในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ เมื่อรับรู้สภาพปัญหา หาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงแล้ว จากนั้นจะเขียนบทวิเคราะห์ แนวโน้มเพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดหรือภาพอนาคต (วิสัยทัศน์) ของการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการที่ต้องการให้เกิดขึ้น เพื่ออะไร

ตัวอย่างเช่น จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ พบว่า

แนวโน้มสถานการณ์ปัญหา

- ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเสพยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น

เป้าหมายการดำเนินงาน

๑) เพื่อให้ประชากรผู้ใช้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ

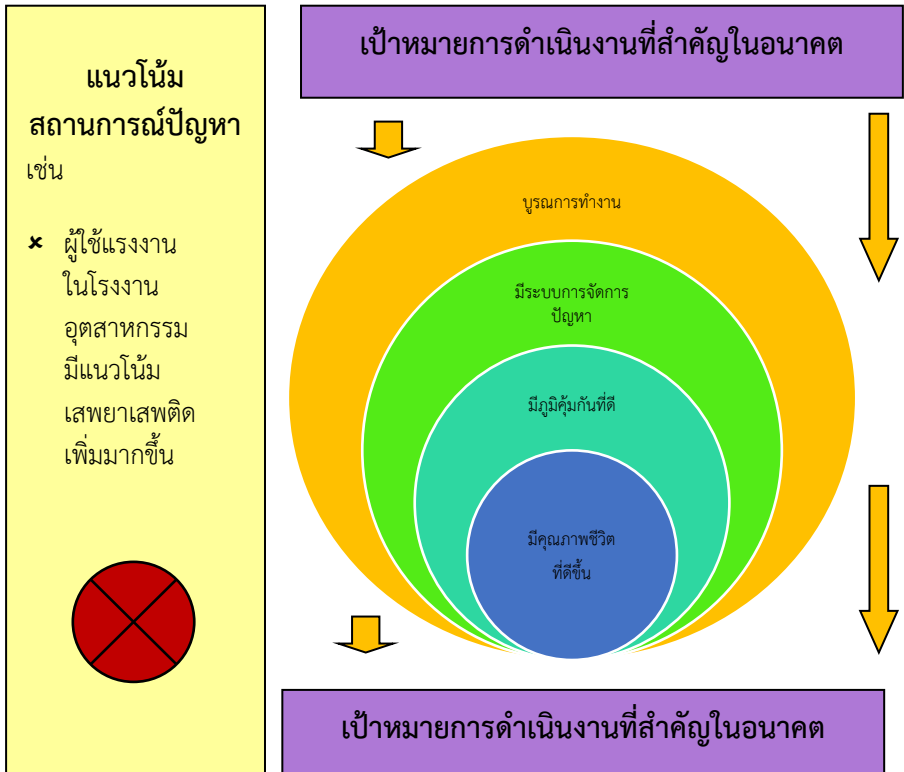
๒) เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานมีภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด

๓) เพื่อให้สถานประกอบกิจการประเภทโรงงานอุตสาหกรรมมีระบบการจัดการปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

๔) เพื่อให้หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องมีการบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ

ซึ่งเป้าหมายที่ ๓) และ ๔) เป็นเป้าหมายสนับสนุนเป้าหมายที่ ๒) และเมื่อบรรลุเป้าหมายที่ ๒) ผู้ใช้แรงงานมีภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด ส่งผลบรรลุเป้าหมายสำคัญที่ ๑) ประชากรผู้ใช้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับแนวทาง กิจกรรม โครงการ มาตรการ แผนงาน ยุทธศาสตร์ และนโยบายของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องที่มีเป้าหมายร่วมกัน คือ ดูแลพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน

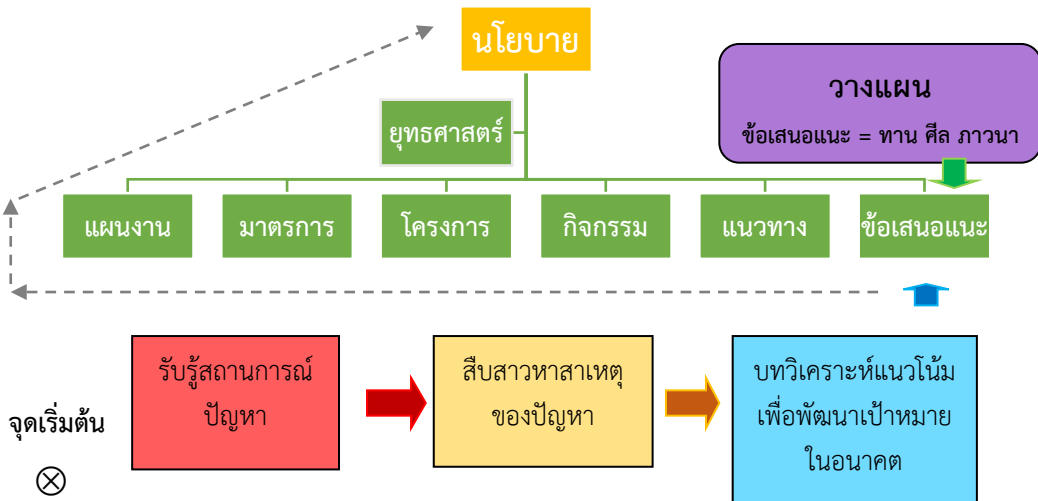
แผนภาพที่ ๓ แสดงความสัมพันธ์ของบทวิเคราะห์แนวโน้มเพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายในอนาคต



๔. ข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจวางแผนพัฒนาไปสู่เป้าหมายในอนาคต (มรรค)

ในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ เมื่อรับรู้สภาพปัญหา หาสาเหตุที่แท้จริง มีบทวิเคราะห์แนวโน้มเพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมาย หรือภาพอนาคต (วิสัยทัศน์) ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ โดยมีวิธีปฏิบัติหรือข้อเสนอแนะเพื่อขึ้นนำประกอบการตัดสินใจวางแผน กำหนดแนวทาง กิจกรรม โครงการ มาตรการ แผนงาน ยุทธศาสตร์ และนโยบายที่แก้ปัญหาในอนาคตได้ตรงประเด็นทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ เพื่อมีระบบการจัดการปัญหาหาสาเหตุ การบูรณาการทำงานเครือข่ายป้องกันและแก้ไขปัญหาหาสาเหตุ แรงงานมีภูมิคุ้มกันยาเสพติด สุดท้าย คือ ประชากรวัยแรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ (ภาพในอนาคต)

แผนภาพที่ ๔ แสดงความสัมพันธ์ของข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจวางแผนพัฒนาไปสู่เป้าหมายในอนาคต (มรรค)



ตัวอย่าง ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ จากสาเหตุในเบื้องต้น เช่น

๑) สร้างการรับรู้โทษพิษภัยยาเสพติดให้กับผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ ประเภทโรงงานอุตสาหกรรม

๒) สร้างการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการกิจกรรมประเภทโรงงานอุตสาหกรรม สร้างระบบการจัดการปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานอย่างต่อเนื่อง

๓) บูรณาการหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการกิจกรรมประเภทโรงงานอุตสาหกรรม

ตัวอย่าง ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงานจากสาเหตุที่แท้จริง เช่น

๑) ด้านแรงงานที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด (Supply)

- ส่งเสริมให้แรงงานทำบุญ ทำทาน ช่วยเหลือ แบ่งปันกัน เพื่อลด ละความโลภ ความเห็นแก่ตัว ความอยากสบาย อยากรวยทางลัดโดยไม่สนใจว่าผู้อื่นจะได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของตน (ทาน)

- ส่งเสริมให้แรงงานรักษาศีล ปฏิบัติตามกฎหมาย รู้จักสิทธิ หน้าที่ของตนเอง เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ไม่หลงผิดเข้าไปค้ายาเสพติดก่อความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่นในสังคม (ศีล)

- พัฒนาจิตใจแรงงาน สร้างจิตสำนึก สร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในการอยู่ร่วมกัน อย่างปกติสุข ลด ละความโลภภายในจิตใจของตนเอง ด้วยการทำบุญ ทำทาน รักษาศีล และระลึกถึงตัวอยู่กับปัจจุบัน (เจริญปัญญา: ภาวนา หรือการพัฒนาจิตใจ) ให้รู้เท่าทัน ความโลภภายในจิตใจของตนเอง เพื่อการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างปกติสุข

๒) ด้านแรงงานที่เป็นผู้เสพยาเสพติด (Demand)

- ส่งเสริมให้แรงงานทำบุญ ทำทาน ช่วยเหลือ แบ่งปันกัน เพื่อให้เกิดความสุขที่แท้จริงภายในจิตใจ ไม่คิดพึ่งยาเสพติดเพื่อหาความสนุกสนานเพียงชั่วคราว ชั่วคราว ซึ่งไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง และเป็นความสุขที่สร้างความทุกข์ให้กับตนเอง และคนที่อยู่รอบข้างในภายหลัง (ทาน)

- ส่งเสริมให้แรงงานรักษาศิล ปฏิบัติตามกฎหมาย รู้จักสิทธิ หน้าที่ของตนเอง เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ไม่หลงผิดใช้ชีวิตเข้าไปในยาเสพติดสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง คือ ส่งผลทำร้ายสุขภาพร่างกาย จิตใจของตนเอง และสร้างความเดือดร้อนต่อชีวิตและทรัพย์สินคนที่อยู่รอบข้าง (ศีล)

- พัฒนาจิตใจแรงงาน สร้างจิตสำนึก สร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ลด ละความโกรธ และความหลงภายในจิตใจของตนเอง ด้วยการทำบุญ ทำทาน รักษาศิล และระลึกรู้ตัวอยู่กับปัจจุบัน (เจริญปัญญา: ภาวนา หรือการพัฒนาจิตใจ) เพื่อรู้เท่าทันการใช้ชีวิตคิด พูด ทำแต่ที่สิ่งที่ดี และสร้างสรรค์

๓) ด้านประชาชนวัยแรงงานทั่วไป

- ส่งเสริมให้แรงงานทำบุญ ทำทาน ช่วยเหลือ แบ่งปัน ยึดเหนี่ยวจิตใจให้ระลึกรู้ถึงความดีของกันและกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข (ทาน)

- ส่งเสริมให้แรงงานรักษาศิล ปฏิบัติตามกฎหมาย รู้จักสิทธิ หน้าที่ของตนเอง เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ไม่หลงผิดใช้ชีวิตสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข (ศีล)

- พัฒนาจิตใจแรงงาน สร้างจิตสำนึก สร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ลด ละความโลภ โกรธ หลงภายในจิตใจของตนเอง ด้วยการทำบุญ ทำทาน รักษาศิล และระลึกรู้ตัวอยู่กับปัจจุบัน (เจริญปัญญา: ภาวนา หรือการพัฒนาจิตใจ) เพื่อรู้เท่าทันการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะดังกล่าวจะถูกพิจารณาประกอบการตัดสินใจวางแผนของ ผู้บริหารเพื่อกำหนดแนวทาง กิจกรรม โครงการ มาตรการ แผนงาน ยุทธศาสตร์ และนโยบายแก้ปัญหาในอนาคตทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว สอดรับกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ ๕ ปี

โดยวิสัยทัศน์ประเทศไทย ๒๕๘๐ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งมี ยุทธศาสตร์ แผนงานการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ รองรับวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย ๒๕๘๐ ดังนี้

มั่นคง คือ ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากปัญหา ยาเสพติด พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

มันคั่ง คือ ประชากรวัยแรงงานมีศักยภาพในการทำงาน สามารถแข่งขัน สร้างเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต เนื่องจากประชากรวัยแรงงานไม่หลงผิดเข้าไปใช้ ยาเสพติดให้โทษ

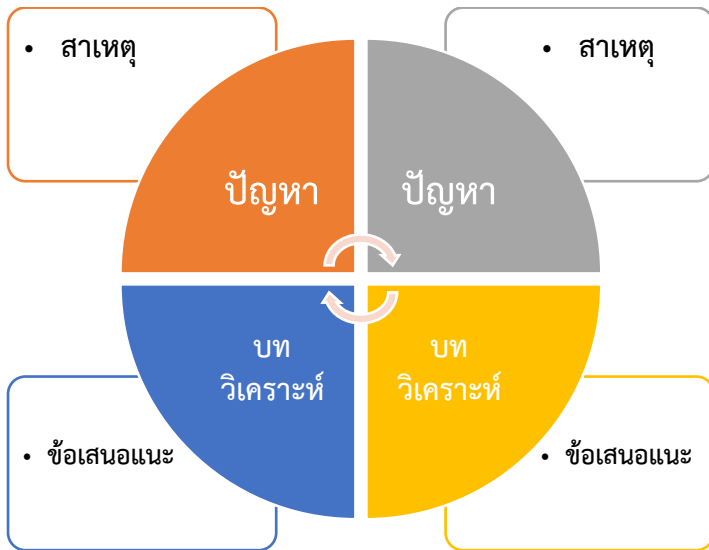
ยั่งยืน คือ ประชากรวัยแรงงานสามารถสร้างความเจริญด้านรายได้ทำให้มี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการอยู่ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประเด็น การรักษาความสงบภายในประเทศ โดยการพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้ง การแก้ไขปัญหายาเสพติด ในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำหลักการวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติด ในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ ไปใช้ประโยชน์

- ๑) มีการกำหนดประเด็นปัญหา (ทุกข์) ที่เกิดจากสภาพปัญหาที่แท้จริง
- ๒) มีการสืบสาวหาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) ทั้งสาเหตุเชิงประจักษ์ และสาเหตุ ที่แท้จริง (รากเหง้า) เพื่อพัฒนาภาพในอนาคตที่ต้องการจะให้เกิดขึ้น
- ๓) มีบทวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ปัญหาที่พยากรณ์แนวโน้มสถานการณ์ ปัญหาในอนาคตได้อย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายภาพในอนาคตที่ต้องการจะ ให้เกิดขึ้นในการแก้ปัญหาในอนาคต (นิโรธ)
- ๔) มีข้อเสนอแนะ (มรรค) เพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนพัฒนาไปสู่ เป้าหมายในอนาคตได้อย่างตรงประเด็น โดยข้อเสนอแนะที่สามารถแก้ไขปัญหายาจาก สาเหตุที่แท้จริง (รากเหง้า) คือ มรรคมืองค์ ๘ หรือทางสายกลาง สรุบย่อ คือ ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยไตรสิกขาสำหรับฆราวาส คือ บุญกิริยาวัตถุ ๓ ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา

แผนภาพที่ ๕ สรุปความสัมพันธ์หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔



บทส่งท้าย

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาคความมั่นคงของประเทศ หากประชากรวัยแรงงานหลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ประเทศชาติจะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างไร รัฐบาลได้เห็นความสำคัญและได้มีแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

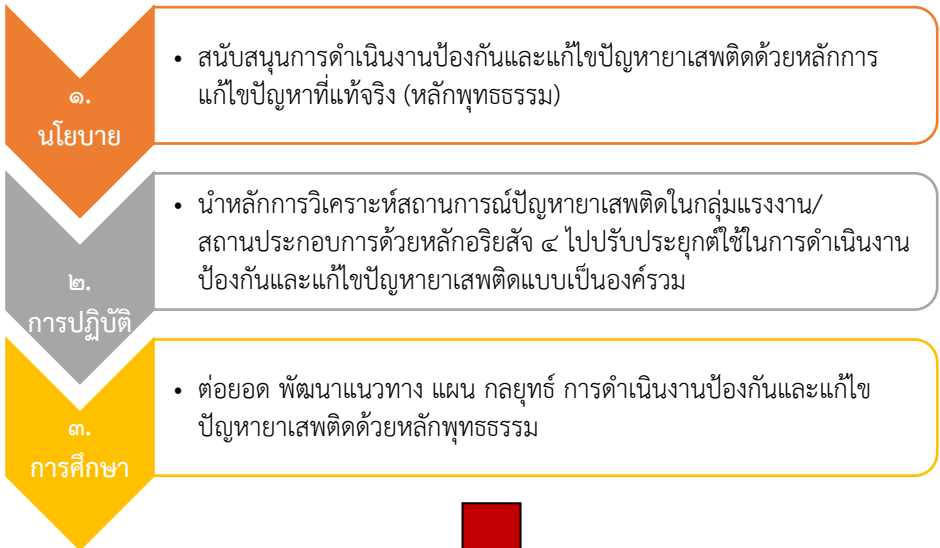
ที่ผ่านมาตัวบ่งชี้หรือกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด คือ การมีบทวิเคราะห์/ข้อเสนอแนะสถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการที่สามารถเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้ตรงประเด็น ผู้เขียนจึงได้จัดทำองค์ความรู้ที่ได้สอนน้อง ๆ เพื่อนร่วมงาน (Coaching) หลอมรวมหลักการความรู้ศาสตร์ตะวันตกผสมผสานกับศาสตร์ตะวันออกมาแลกเปลี่ยนแบ่งปัน โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ๗ ขั้นตอน

แบ่งปันองค์ความรู้ใหม่หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ เริ่มจากการรับรู้สภาพปัญหาและหาสาเหตุที่แท้จริง มีบทวิเคราะห์แนวโน้มเพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายหรือภาพในอนาคต (วิสัยทัศน์) และมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้สำหรับการตัดสินใจวางแผนกำหนดแนวทาง กิจกรรม โครงการ มาตรการ แผนงาน ยุทธศาสตร์ และนโยบายแก้ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการได้ตรงประเด็นเป็นกรอบแนวทางทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง โดยมุ่งหวังให้องค์ความรู้ใหม่หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ ถูกนำไปประยุกต์ใช้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตัวแรงงานมีภูมิคุ้มกันภายในตัวที่ดี สถานประกอบการมีระบบการจัดการปัญหาเสพติด และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องมีการบูรณาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ สุดท้ายประชากรวัยแรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แรงงานไทยมีศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคม

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะเพื่อนำองค์ความรู้ใหม่หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงานด้วยหลักอริยสัจ ๔ ไปใช้ประโยชน์ **เชิงนโยบาย** สนับสนุนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยหลักการแก้ไขปัญหที่แท้จริง (หลักพุทธธรรม) **เชิงปฏิบัติ** นำกรอบคิดหลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแบบเป็นองค์รวม และ**การศึกษา** **ครั้งต่อไป** ต่อยอด พัฒนาแนวทาง แผน กลยุทธ์ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตัวประชาชนทุกช่วงวัยมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โรงเรียน สถานประกอบการ และชุมชน มีระบบการจัดการปัญหาเพิ่มพื้นที่ปลอดภัยในสังคม โดยหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องมีการบูรณาการดำเนินงานแก้ไขปัญหในพื้นที่แบบเป็นองค์รวม

แผนภาพที่ ๖ แสดงถึงข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาต่อ ยอดองค์ความรู้ใหม่หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสาเหตุในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการด้วยหลักอริยสัจ ๔

ข้อเสนอแนะ : เพื่อพัฒนาต่อ ยอดองค์ความรู้



วัตถุประสงค์เพื่อ

แก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง เหมาะกับบริบทสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (๒๕๓๙). **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (๒๕๕๓). **พุทธธรรม (ฉบับเดิม)**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๕. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (๒๕๕๗). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๗. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พุทธทาส อินทปัญโญ. (๒๕๕๔). **อริยสัจ สำหรับคนสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น จำกัด.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (๒๕๕๕). **วิธีสร้างบุญบารมี และชีวิตนี้สำคัญนัก**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- เอกกมล เอี่ยมศรี. **NEW MANAGEMENT FORUM Central knowledge Soceaty: การวิเคราะห์สถานการณ์ : Scenario Analysis**. สืบค้นเมื่อ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ จาก <https://eiamsri.wordpress.com>.

ภาพบรรยากาศ
การนำเสนอองค์ความรู้ (KM) เมื่อวันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓
ณ ห้องประชุมชิดชัย วรรณสถิตย์ สำนักงาน ป.ป.ส.



อริยสัจ ๔
สำหรับคนสมัยใหม่
(รู้จักชีวิตแก้ไขปัญหาได้จริง)

“...รู้อริยสัจ ก็คือ รู้ธรรมทั้งหมดในพุทธศาสนาที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
ที่จะช่วยดับทุกข์ได้จริง”

พุทธทาส อินทปัญโญ